

ligt aan de overzijde het nog veel grotere Van Boetzelaer Park, schitterend aangelegd en zeer vogelrijk.

Bij dit ene territorium bleef het niet. Zondagmorgen 3 Mei kreeg ik de Europese kanarie om 11 u, 30 heel mooi en langdurig te horen voor het Slot van Zeist, binnen het complex van de Hernhutters, ook hier in een zeer geschikte omgeving. Tot slot hoorde ik hem nog op Maandagmiddag 4 Mei om 3 uur op het terrein van het K.N.M.I. te De Bilt. Dit kan dezelfde vogel van Park Arenberg zijn, maar het lijkt me, ook al in vergelijking met de beide territoria in Oldenzaal, meer waarschijnlijk, dat we hier met een tweede territorium in De Bilt te doen hebben.

Het is dus zaak, goed op de Europese kanarie te letten. Hij blijft tot diep in het seizoen doorzingen, vooral ook in de

middag, maar hij zingt bij buien, is dus soms weken niet te horen om dan ineens weer los te barsten. De zang lijkt op een bijzonder snel, druk en driftig voorgedragen heggemuslied, mist echter de helderheid en volheid en is veel scherper, met slijpende s- en i-klanken. Het liedje begint vaak met een voorslag, evenals dat van de „zang“-kanaries, doch lijkt er overigens niet op; het lied van het Kneutje bezit veel meer en betere „zang“-kanarie-motieven. De Europese kanarie zingt ook tijdens de baltsvlucht, zeilend met uitgespreide vleugels. Wanneer hij bij de baltszang zit, neemt hij de zonderlingste houdingen aan door hals en kop naar voren te rekken, heen en weer te wiegen, zijn poten in te trekken zodat hij plat op de tak komt te liggen, zijn staart te spreiden en met zijn vleugels te slaan.

Mr Dr P. G. VAN TIENHOVEN

19 NOVEMBER 1875 – 5 MEI 1953

J. HEIMANS.

Ondanks zijn hoge leeftijd en ondanks het feit, dat hij sedert verleden jaar niet meer voorzitter was van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten is het overlijden van Mr van Tienhoven voor de natuurbescherming in Nederland toch zeker een ernstige slag, waarvan wij de zwaarte nog nauwelijks kunnen beseffen. Men bedenke vooreerst alleen maar wat ons verloren gaat in het gezag van zijn woord, in de autoriteit van zijn advies, in de goodwill van zijn naam.

De huldiging in Maart 1952, toen hij als Voorzitter aftrad, maar tot Erevoorzitter

werd benoemd en als Penningmeester aanbleef, heeft, als afsluiting zonder afscheid en als terugtreden zonder heengaan, geheel in de stijl van zijn krachtige persoonlijkheid, z'n onverwacht werkelijk heengaan en plotseling eeuwig afscheid van te voren verzoend en gesublimeerd; laat ons hopen ook voor hemzelf.

Meer dan 40 jaar lang is Mr van Tienhoven in ons land het symbool en de personifiëring van het begrip natuurbescherming geweest.

Al bij het eerste reveil van de natuurbeschermingsbeweging in 1905 werd hij als

vogelliefhebber gegrepen door de actie voor redding van het Naardermeer door Heimans en Thijssse opgezet.

Bij de stichting van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten werd hij penningmeester en na het aftreden van de eerste president Dr J. Th. Oudemans nam hij tevens het voorzitterschap op zich. Penningmeester is hij gebleven tot aan zijn dood en Voorzitter tot een jaar geleden. De cumulatie van deze functies, voorzitter en penningmeester, speciaal in een vereniging als deze en in handen van een leidersfiguur als Van Tienhoven, is veelbetekend en veelvermogen gebleken. Ze heeft hem in staat gesteld zijn gehele leven in dienst te stellen van, zijn hele persoon te vereenzelvigen met het streven van de Vereniging en heeft geleid tot de grootse ontplooiing van krachten, die in Nederland op dit gebied is bereikt.

Met Thijssse naast zich, die precies tien jaar ouder was, en die hij hogelijk vereerde, vormde Van Tienhoven een tweemanschap van uitzonderlijke stabiliteit, evenwichtigheid en bezielende overtuigingskracht. In veel opzichten waren die twee grote figuren elkaars tegenstelling en daardoor wellicht juist zo effectvol elkaars aanvullende steun. Maar Van Tienhoven was en bleef de bestuurder, de regent. En hij regeerde met grote staatsmanswijsheid, tact en inzicht, met omzichtigheid en kracht. Als een echt Oud-Nederlands regent voerde hij in de hiërarchie der Nederlandse natuurbeschermingswereld een zeer persoonlijk regiem, zoals in politieke, sociale of economische gemeenschappen in deze tijd veelal niet meer bij ons volkseigen passend wordt geacht.

Tegenstand en botsingen zijn niet uitgebleven, maar ze zijn nooit van ernstige, zeker niet van catastrophale aard geweest. Hij was zonder twijfel een grote figuur

wiens leidingnemen welhaast intuïtief door ieder werd aanvaard.

Heel in het bijzonder hebben de ingewijden bewonderend gevolgd, hoe Van Tienhoven de sans-culotten-revolutie van de rebellerende N.J.N.-ers tegemoetgetreden is du haut de sa grandeur. Hoe hij, zonder iets in te boeten van zijn werkelijke grandezza, met hen in raadskamer is gegaan en, na het afreageren van al te heethoofdig fanatisme, met hen tot een alleszins bevredigende overeenstemming is kunnen komen. Het was daarom, zonder twijfel ook voor Van Tienhoven zelf, ontroerend te ervaren, hoe enthousiast, welsprekend en nadrukkelijk diezelfde N.J.N.-groep deel genomen heeft aan de huldiging van verleden jaar.

Deze gehele huldiging was één sobere maar grootse betuiging van dankbaarheid en eerbied.

Zijn stem- en gehoorvermogen waren het vooral, die in de laatste jaren faalden en hem belemmerden bij het leiden van vergaderingen en besprekingen. Overigens was hij tot het laatst ongebroken en actief werkzaam, tot dat een zich snel herhalende attaque het plotselinge einde bracht.

Door zijn boswachters van al de natuurmonumenten, die hem steeds als eigen kinderen waren toegewijd, is hij naar de uitvaart gedragen. Zijn as zal rusten op Campina, zijn geliefde verblijf, in het land van de Huisvennen en de Beerze, zijn meest eigen natuurmonument.

Een hem waardig gedenkteken heeft hij zichzelf door zijn levensarbeid opgericht, in ideële zin in het hart, nl. in het cultuurbesef van het Nederlandse volk, en daarnaast materieel en zeer reëel in het levende hart van het Nederlandse land.

Mogen deze beide monumenten hecht en sterk blijken, in werkelijkheid aere perennius constantiorque saeculis.